

RICHTEREN

6-7

God roept Gideon en bevrijdt Israël met driehonderd mannen van Midian.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/richteren/6-7

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Midian als vijand van Israël	3 min	4
2	Midian plundert en verarmt Israël	4 min	5
3	God wijst Israël op zijn ongehoorzaamheid	2 min	7
4	De Engel van de HEERE	3 min	8
5	Gideon als strijdbare held	5 min	10
6	God roept Gideon en belooft Zijn nabijheid	4 min	12
7	Het offer als teken voor Gideon	4 min	15
8	Gideons angst om te sterven na het zien van God	3 min	17
9	Gideon breekt het altaar van Baäl af	2 min	20
10	Gideon als priester buiten de tabernakel	3 min	21
11	Joas verdedigt Gideon tegen de stad	3 min	23
12	Gideons leger en de tekenen met de vacht	3 min	25
13	Een teken vragen en Gideons geloof	3 min	27
14	God stuurt de bange soldaten naar huis	2 min	28

15	De selectie van driehonderd bij het water	3 min	29
16	Gideon vertrouwt God met een klein leger	2 min	31
17	Een droom in het vijandelijke kamp geeft moed	4 min	32
18	Het aanvalsplan met fakkels en bazuinen	2 min	35
19	Midian raakt in paniek en wordt achtervolgd	3 min	36
	Om verder te lezen		38

1

Midian als vijand van Israël

Laten we Richteren hoofdstuk 6 opslaan. We zien die kringloop weer terugkomen, die in hoofdstuk 2 werd samengevat en in alle daaropvolgende hoofdstukken verder werd uitgewerkt, tot en met hoofdstuk 17, vers 16. Er staat:

Maar de Israëlieten deden wat slecht was in de ogen van de HEERE. Toen gaf de HEERE hen over in de hand van Midian, zeven jaar.

RICHTEREN 6:1

De Midianieten stamden, zoals we weten, van Abraham af via een andere zoon van hem, Midian, die uit Abram en Ketura geboren was. Ze waren dus bloedverwanten, zij het wat verder verwijderd, van de Israëlieten, die via een andere lijn ook van Abram afstamden. Maar over het algemeen waren ze niet vriendelijk gezind, hoewel Mozes met een Midianitische vrouw getrouwd was en vriendschap had ondervonden van de priester van Midian, zijn schoonvader. Die was zelf een Keniet, maar hij was de priester van Midian. We weten niet zo veel over de achtergrond daarvan, hoe een man die een Keniet was priester van Midian werd, maar dat is wat ons verteld wordt.

In de meeste perioden waren de Midianieten Israël zeer vijandig gezind. Ongeveer honderd jaar hiervoor was er zelfs een oorlog geweest tussen Israël en de Midianieten vanwege het voorval bij Baäl-Peor. Bileam had namelijk zowel Moab als Midian raad gegeven over de manier waarop ze Israël tot verdorvenheid konden brengen en een oordeel van God over hen konden brengen, door hoererij en door afgoderij. Bileam had Balak raad gegeven, de zoon van Beor, die de koning van Moab was, en Midian stond aan zijn kant. Ze gingen eropuit en verleidden Israël tot afgoderij bij Baäl-Peor. Dit was een groot vergrijp dat Israël zich nog lang daarna herinnerde. Aan het einde van het boek Richteren trekt Israël zelfs ten strijde tegen Midian en probeert het zich op hen te wreken voor deze daad.

De Midianieten hadden dus al eerder oorlog gevoerd met Israël, in de dagen van Mozes. Maar dat was lang hiervoor. Nu overspoelen de Midianieten Israël in zeer grote aantallen. Meer dan honderdduizend van hen komen het land binnen. Israël heeft een veel kleinere strijdmacht, zoals we zullen zien wanneer ze Midian daadwerkelijk verslaan. God brengt verlossing door weinigen in plaats van door velen. Maar er kwam een overweldigende vloed van Midianieten binnen, en ze onderdrukten Israël zeven jaar lang.

2

Midian plundert en verarmt Israël

Toen Midian de overhand kreeg over Israël, maakten de Israëlieten vanwege Midian voor zichzelf de holen gereed die in de bergen zijn, en de grotten en de bergvestingen.

RICHTEREN 6:2

Dit is dus een onderdrukking die erger is dan gemiddeld. De Israëlieten voelden zich blijkbaar niet eens veilig als ze thuisbleven. Waarschijnlijk gold dit niet voor iedere Israëliet afzonderlijk, maar in sommige streken was de onderdrukking blijkbaar zo hevig dat mensen hun huizen en steden verlieten en in grotten gingen wonen. Of ze hadden op zijn minst schuilplaatsen in grotten, waar ze zich van tijd tot tijd terugtrokken wanneer het gevaar dat de Midianieten zouden langskomen het grootst leek. Naar alle waarschijnlijkheid voerden de Midianieten geregeld invallen uit in verschillende streken. En wanneer de Midianieten er niet waren, bewerkten de mensen waarschijnlijk hun land en woonden ze in hun huizen. Maar wanneer ze de Midianieten zagen aankomen of hoorden dat ze eraan kwamen, zochten ze

schuilplaatsen op. Want de Midianieten slachtten hen blijkbaar af en mishandelden hen gewoon, verkrachtten waarschijnlijk hun vrouwen, enzovoort. Daarom maakten ze voor zichzelf schuilplaatsen in grotten en holen en vestingen in de bergen.

Want het gebeurde, telkens als Israël gezaaid had, dat Midian optrok. Ook Amalek en de mensen van het oosten trokken tegen hen op. Dan sloegen zij hun kamp tegen hen op en deden de opbrengst van het land teniet, tot waar men bij Gaza komt. En zij lieten in Israël niets over om van te leven: geen schaap, geen rund en geen ezel. Want zij trokken op met hun vee en hun tenten: zo talrijk als sprinkhanen kwamen zij, zodat men hen en hun kamelen niet kon tellen. En zij kwamen in het land om dat teniet te doen. Zo verarmde Israël zeer vanwege Midian. Toen riepen de Israëlieten tot de HEERE.

RICHTEREN 6:3-6

Nu klinkt het alsof de Midianieten de gewassen alleen maar vernietigden. Het is heel goed mogelijk dat ze de gewassen die ze wilden hebben voor zichzelf meenamen. Dat is tenslotte gratis voedsel. Als je tot een nomadenvolk behoort, als je als bedoeïen rondtrekt, kun je zelf geen voedsel verbouwen. Het komt waarschijnlijk maar heel zelden voor dat je een overvloed aan graan kunt hebben, omdat je het zelf niet kunt verbouwen. Waarschijnlijk moet je het kopen door met andere mensen handel te drijven. Maar naar alle waarschijnlijkheid namen en aten ze zo veel als ze wilden.

Ze kwamen binnen als sprinkhanen, staat er. Net als bij sprinkhanen: wanneer de sprinkhanenplaag voorbij is getrokken, hebben ze niets groens laten staan. Sprinkhanenplagen ontdoen een gebied volledig van alle bladeren en al het groen. Dat is blijkbaar wat zij deden. Waarschijnlijk aten ze wat ze wilden en verbrandden of vernietigden ze de rest gewoon, alleen maar om de mensen te onderdrukken. Israël raakte daardoor sterk verarmd, en in veel gevallen stierven de mensen van de honger.

Dit optreden van de Midianieten herhaalde zich blijkbaar met tussenpozen. Dan waren ze weg en vervolgens kwamen ze in de oogsttijd weer binnen en richtten al die schade aan. Sommige Israëlieten vonden manieren om een beetje tarwe of een beetje voedsel te redden wanneer de Midianieten er niet waren, en op die manier in het geheim in hun behoeften te voorzien. We zien dat Gideon dat zelf ook doet. Hij heeft wat tarwe voor hen verborgen en is die heel stil en in het geheim aan het dorsen in een wijnpers. Dat is geen gebruikelijke plek om dat te doen, maar het was een plek waar hij hoopte niet gevonden te worden.

3

God wijst Israël op zijn ongehoorzaamheid

Dus riepen ze tot de HEERE, zoals ook na de eerdere onderdrukkingen het geval was geweest. En dat leidde ertoe dat God een bevrijder deed opstaan. In dit geval was die bevrijder Gideon. In dit geval krijgen we veel meer bijzonderheden over de man, de manier waarop God hem riep, zijn eigen bedenkingen en wat God moest doen om hem te overtuigen. Veel meer dan bij welke eerdere richter ook. Gideon en Simson zijn de twee richters van wie we echt een karakterschets krijgen, veel meer dan van de anderen. Dit is een uitvoerig verslag. Het loopt door tot en met hoofdstuk 8.

En het gebeurde, toen de Israëlieten vanwege Midian tot de HEERE riepen, dat de HEERE een man naar de Israëlieten zond, een profeet, die tegen hen zei: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb u uit Egypte doen optrekken en u uit het slavenhuis geleid.

RICHTEREN 6:7-8

Dit was voordat Hij een richter deed opstaan.

En Ik heb u gered uit de hand van de Egyptenaren en uit de hand van ieder die u verdrukte. En Ik heb hen van voor uw ogen verdreven en hun land aan u gegeven. En Ik zei tegen u: Ik ben de HEERE, uw God! Vrees de goden van de Amorieten niet, in wier land u woont. Maar u hebt niet naar Mijn stem willen luisteren.

RICHTEREN 6:9-10

Ze roepen dus tot de HEERE, en de HEERE stuurde inderdaad een profeet en zegt: 'Waarom roepen jullie tot Mij? Jullie hebben Mij niet gehoorzaamd. Ik heb jullie gezegd dat jullie de Kanaänieten en hun goden moesten wegdoen, maar in plaats daarvan hebben jullie er een compromis mee gesloten. Dit is wat jullie verdienen.' Toch zien we dat God, ondanks deze terechtwijzing, wel bevrijding stuurt. Maar Hij wil dat ze zich echt schuldig voelen over hun misdaden, en niet alleen verdriet hebben over hun onderdrukking. Ze riepen niet per se uit bekering tot de HEERE, maar gewoon uit ellende, en God had medelijden met hen. Maar Hij maakte heel duidelijk dat ze vanwege hun gedrag een uitbrander verdienden.

Vers 11:

4

De Engel van de HEERE

Toen kwam een Engel van de HEERE. Hij nam plaats onder de eik die bij Ofra is, die aan de Abiëzriet Joas toebehoorde. En zijn zoon Gideon klopte tarwe uit in de wijnpers om die voor de Midianieten te verbergen.

RICHTEREN 6:11

Hier hebben we dus een verwijzing naar de Engel van de HEERE.

[Vertalersnoot: De spreker gaat hier uit van de Engelse formulering ‘the angel of the Lord’ (‘de Engel van de HEERE’). Het voorafgaande HSV-citaat heeft ‘een Engel van de HEERE’.] De meeste evangelicale geleerden zijn het erover eens dat de Engel van de HEERE in het Oude Testament iets anders is dan zomaar een engel van de HEERE. Er zijn veel engelen, en soms wordt er een engel gestuurd om iets bepaalds te doen. Maar af en toe lezen we over de Engel van de HEERE, de Boodschapper. Het woord ‘engel’ betekent boodschapper van de HEERE, en christenen begrijpen deze verwijzing gewoonlijk als wat we een theofanie noemen: een verschijning van Christus vóór Zijn menswording. In elk geval van God. Het is een Vertegenwoordiger van God Die spreekt alsof Hij God is.

Over het algemeen wordt de Engel van de HEERE niet echt van de HEERE onderscheiden. Het was zelfs de Engel van de HEERE Die aan Mozes verscheen in de brandende braamstruik. Als je het verslag leest, staat er soms:

En de Heer zei tegen Mozes, en soms staat er:

En de engel van de Heer zei tegen Mozes.

Er wordt afwisselend over de Engel van de HEERE en over de HEERE Zelf gesproken, alsof dat hetzelfde is.

Er zijn drie momenten waarop de Engel van de HEERE in het boek Richteren lijkt te verschijnen. We hebben Hem in Jozua zien verschijnen als de Bevelhebber van de legermachten van de HEERE, maar dat was ook de Engel van de HEERE. Het lijkt erop dat de Engel van de HEERE hier nog een keer eerder is verschenen. Waar is dat? Hoofdstuk 2, vers 1. Daar staat:

En een Engel van de HEERE ging van Gilgal naar Bochim en zei: Ik heb u uit Egypte geleid en u in het land gebracht dat Ik aan uw vaders gezwoeren heb. En Ik heb gezegd: Ik zal Mijn verbond met u niet verbreken, voor eeuwig.

RICHTEREN 2:1

en in wezen bracht Hij een boodschap die leek op wat de profeet in dit hoofdstuk zei. De Engel van de HEERE komt hier niet met die boodschap. Maar dat is dus de Engel van de HEERE in hoofdstuk 2, vers 1. Dan hebben we dit geval, hoofdstuk 6. Vervolgens hebben we in hoofdstuk 13, vers 3 tot en met 23, dat de Engel van de HEERE opnieuw komt en met de ouders van Simson spreekt.

God, misschien Christus, Christus vóór Zijn menswording, verschijnt dus daadwerkelijk drie keer op aarde, voor zover vermeld, in deze periode. Maar dat is gemiddeld ongeveer één keer per eeuw. Dat is niet vaak, zelfs niet in de geschiedenis van het Oude Testament.

5

Gideon als strijdbare held

Maar de Engel vond Gideon, die de tarwe van zijn vader aan het dorsen was die ze voor de Midianieten verborgen hadden kunnen houden. Dorsen is natuurlijk het proces waarbij ze de tarwekorrels van het kaf scheiden, zodat ze de tarwe kunnen malen zonder dat het kaf erin zit. Dat was het proces, maar gewoonlijk deden ze dat niet in een wijnpers. Gewoonlijk deden ze het op een dorsvloer, die boven de grond ligt. De wijnpers was misschien een laagte die onder het grondoppervlak was uitgegraven. Zo kon hij het min of meer in het geheim doen, zodat iemand in de verte op een kameel, een plunderaar, niet kon zien dat hij daarmee bezig was. Ze proberen dus wat voedsel te verbergen om niet te verhongeren, en hopen dat de Midianieten het niet komen halen.

Dit was in een plaats die Ofra heette, blijkbaar zijn woonplaats. Zijn vader, Joas, wordt de Abiëzriet genoemd. Ik weet niet precies waar dat vandaan komt, maar het punt is dat dit een stad is waar deze familie woont, en dat wordt later van belang. Deze stad, Ofra, wordt na de bevrijding van Midian zelfs een belangrijk centrum van aanbidding.

Toen verscheen de Engel van de HEERE aan hem en zei tegen hem: De HEERE is met u, strijdbare held!

RICHTEREN 6:12

Veel predikers vinden dit ironisch, dat Hij hem een strijdbare held noemt terwijl hij zich in de wijnpers verstopt. Ze lachen en zeggen dat dit haast een sarcastische uitspraak is. Hier treft Hij deze man aan die zich voor zijn vijanden verstopt, en Hij noemt hem een strijdbare held. Ik denk helemaal niet dat dit sarcastisch is. Ik denk dat Gideon heeft laten zien dat hij een strijdbare held was, en God wist dat.

Een strijdbare held zijn betekent niet dat hij dom is en onnodige risico's neemt. Een man die zijn spullen voor plunderende bedoeïenen verbergt, is niet per se een lafaard. Hij is verstandig, en hij is een strijdbare held. Hij heeft zeker laten zien dat hij moedig was, want uiteindelijk viel hij honderdduizenden Midianieten aan met driehonderd soldaten achter zich. Hij is dus een strijdbare held. Hij is een heel moedige man. Hoe hij dat vóór dit moment al dan niet had laten zien, weet ik niet.

Met een strijdbare held wordt gewoonlijk een krijgsman bedoeld. We weten niet of Gideon ooit eerder iets had gedaan waaruit bleek dat hij een krijgsman was. Maar God kon een krijgsman herkennen in iemand die nog nooit daadwerkelijk oorlog had gevoerd, en soms konden zelfs mensen dat. David werd zelfs een strijdbare held genoemd toen hij de schapen hoedde, voordat hij ooit in een oorlog had gevochten.

Ik probeer me te herinneren waar dat precies staat. Volgens mij is het in 1 Samuel hoofdstuk 16. In 1 Samuel hoofdstuk 16, toen Saul door boze geesten werd gekweld, beseften zijn dienaren dat hij op de een of andere manier verlichting nodig had. Een muzikant die goed kon spelen, zou daar misschien voor kunnen zorgen. Saul wist dat zelf trouwens ook. In hoofdstuk 16, vers 17 van 1 Samuel zei Saul tegen zijn dienaren:

Toen zei Saul tegen zijn dienaren: Kijk toch voor mij uit naar een man die goed harp kan spelen, en breng hem bij mij.

1 SAMUEL 16:17

Toen antwoordde een van de dienaren:

Toen antwoordde een van de knechten en zei: Zie, ik heb een zoon van Isai, de Bethlehemiet, gezien die harp spelen kan; hij is een dappere held, een strijdbare man, ter zake kundig, iemand die knap is van gestalte, en de HEERE is met hem.

1 SAMUEL 16:18

David had op dat moment nog nooit in een oorlog gevochten. Hij hoedde schapen. Saul stuurde mannen op pad die talent voor het leger moesten opsporen. Ze waren in Bethlehem geweest en hadden deze jongeman gezien, die uit het juiste hout gesneden leek. Hij zou een machtige krijgsman kunnen zijn. ‘Toevallig heb ik gehoord dat hij muziek maakt.’

Het is interessant dat er op dat moment al zoveel over David bekend was, terwijl hij niet beroemd was. Hij woonde in een onbeduidend stadje en had een tamelijk onopvallend beroep. Het grootste deel van de tijd was hij met de schapen op de heuvels. Toch betekent het dat Sauls talentzoekers, zijn ronselaars, zoals ik al zei, overal rondtrokken op zoek naar bekwame mannen die ze naar alle waarschijnlijkheid voor het leger konden werven. Daarom beschreven ze David als een strijdbare held, een krijgsman, hoewel hij nog nooit oorlog had gevoerd.

Gideon een strijdbare held noemen, ook al had hij misschien nog geen gelegenheid gehad om die eigenschappen te tonen, zou terecht zijn en helemaal niet sarcastisch. Gideon heeft inderdaad laten zien dat hij precies dat was.

6

God roept Gideon en belooft Zijn nabijheid

Richteren 6:13. Gideon zei tegen Hem:

Maar Gideon zei tegen Hem: Och, mijn heer, als de HEERE met ons is, waarom is dit alles ons dan overkomen? En waar zijn al Zijn wonderen, waarover onze vaders ons verteld hebben, toen zij zeiden: Heeft de HEERE ons niet uit Egypte doen optrekken? Maar nu heeft de HEERE ons verlaten en ons in de hand van Midian gegeven!

RICHTEREN 6:13

Toen wendde Jahweh Zich tot hem en zei — maar Wie is Jahweh? De Engel van de HEERE wordt hier als Jahweh aangeduid —

Toen wendde de HEERE Zich tot hem en zei: Ga in deze kracht van u, en u zult Israël uit de hand van Midian verlossen. Heb Ik u niet gezonden?

RICHTEREN 6:14

Daarop zei hij tegen Hem:

Maar hij zei tegen Hem: Och, mijn heer! Waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn geslacht is het armste in Manasse en ik ben de jongste in mijn familie.

RICHTEREN 6:15

En Jahweh zei tegen hem:

Maar de HEERE zei tegen hem: Omdat Ik met u zal zijn, zult u Midian verslaan alsof het maar één man was.

RICHTEREN 6:16

Het komt vrij vaak voor dat God mannen uitkiest die van nature geen geschiktheid hadden of bij wie geen bijzondere veelbelovende eigenschappen zichtbaar waren. Toen Mozes sterk was, toen hij invloedrijk was in Egypte, toen hij de zoon van de farao was en veel macht had in Egypte, zag hij zichzelf als een man die geschikt was om Israël uit de Egyptische slavernij te bevrijden. Dat weten we omdat Stefanus ons dat in Handelingen hoofdstuk 7 vertelt. Hij zegt dat:

En hij dacht dat zijn broeders begrijpen zouden dat God hun door zijn hand verlossing zou geven, maar zij begrepen het niet.

HANDELINGEN 7:25

In die vroege fase van Mozes' leven, toen hij veertig jaar oud was, toen hij de Egyptenaar doodde, wist hij dat hij degene was die Israël uit Egypte moest bevrijden. Maar hij had veel zelfvertrouwen. God liet hem de woestijn in verdrijven om daar veertig jaar te wonen en schapen te hoeden. Aan het eind van die tijd riep God hem daadwerkelijk om precies dat te gaan doen: Israël uit Egypte bevrijden.

Mozes' reactie was:

Mozes zei echter tegen God: Wie ben ik, dat ik naar de farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden?

EXODUS 3:11

Hij was al zijn zelfvertrouwen kwijtgeraakt. Hij had geen positie meer in het bestuur. Veertig jaar lang was hij vernederd in een beroep dat een gruwel was voor de cultuur waarin hij was opgegroeid.

De Bijbel zegt:

dan moet u zeggen: Uw dienaren zijn altijd veehouders geweest, van onze jeugd af aan tot nu toe, zowel wij als onze vaders. Dan zult u in de landstreek Gosen mogen wonen, want elke herder van kleinvee is voor de Egyptenaren een gruwel.

GENESIS 46:34

Hij was dus heel diep vernederd. Pas toen hij zo vernederd was, vond God hem geschikt om hem te roepen. Hij zei:

Wie ben ik om dat te doen?

Dat is wat Gideon vraagt:

Maar hij zei tegen Hem: Och, mijn heer! Waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn geslacht is het armste in Manasse en ik ben de jongste in mijn familie.

RICHTEREN 6:15

En God zei tegen Mozes hetzelfde als wat Hij tegen Gideon zei:

Ik zal bij je zijn.

Het maakt niet uit wie je bent. Het gaat niet om jou. Jij bent niet degene die het doet. Het is God Die Zijn volk verlost.

Ik zal bij je zijn, En dat is alles wat je hoeft te weten. Het maakt niet uit wie je bent. Dat vertelde Hij Mozes, en Hij vertelde Gideon in wezen hetzelfde:

Maar de HEERE zei tegen hem: Omdat Ik met u zal zijn, zult u Midian verslaan alsof het maar één man was.

RICHTEREN 6:16

7

Het offer als teken voor Gideon

Toen zei hij tegen Hem:

En hij zei tegen Hem: Als ik dan genade gevonden heb in Uw ogen, geef mij dan een teken dat U het bent Die met mij spreekt.

RICHTEREN 6:17

Met andere woorden, deze Man ziet er eigenlijk uit als een gewone man. Het is duidelijk dat de Man sprak alsof Hij Jahweh was. Hij zei dat Hij Israël door Gideon zou verlossen, enzovoort. Het is duidelijk dat de Man sprak alsof Hij God was, maar Hij zag eruit als een man. Gideon denkt: 'Nou, ik hoor die grote woorden wel, maar hoe weet ik dat U bent Wie U beweert te zijn?'

Je kunt naar het winkelcentrum in Santa Cruz gaan en daar mensen vinden die denken dat ze God zijn. Er lopen daar heel wat gekken rond. Iedere gek kan op je afkomen en zeggen: 'Ik ben Jahweh. Ik zeg je dat je eropuit moet gaan en je leven moet wagen door met driehonderd man tegen de Midianieten te vechten.' Natuurlijk was al die informatie op dit moment nog niet gegeven. Maar Gideon zegt: 'Het is niet dat ik God niet wil gehoorzamen, maar hoe weet ik dat U God bent? Welk teken zult U mij geven, zodat ik weet dat U het bent, dat het God is Die met mij spreekt?'

Ga toch niet vanhier weg, totdat ik weer bij U kom en mijn geschenk naar buiten heb gebracht en U heb voorgezet. En Hij zei: Ík zal blijven tot u terugkomt.

RICHTEREN 6:18

En dus zei de Man, de Engel van de HEERE:

Ik zal wachten tot je terugkomt.

Gideon ging naar binnen en maakte een geitenbokje klaar, en ongezuurde broden van een efa meel. Het vlees legde hij in een mand en het kooknat deed hij in een pot. Vervolgens bracht hij het naar buiten, bij Hem onder de eik, en bood het aan.

RICHTEREN 6:19

Nu is een efa meel een heleboel meel. Het is zoiets als een schepel of iets dergelijks. Het is een heleboel meel. In een tijd waarin graan heel kostbaar was, heerste er hongersnood door de plundertochten van de Midianieten. Je dorste maar een beetje waar je kon, wanneer de Midianieten niet keken. Een efa graan naar buiten brengen was een groot offer om te brengen.

Trouwens, de wet van Mozes schreef inderdaad voor dat er bij bepaalde dierenoffers meel gebracht moest worden, maar over het algemeen niet zulke grote hoeveelheden. Gewoonlijk was het een handvol of een betrekkelijk kleine hoeveelheid meel, die samen met het dierenoffer op het altaar werd verbrand. Maar hij brengt een enorme hoeveelheid mee, samen met het geitenbokje dat hij heeft klaargemaakt.

Maar de Engel van God zei tegen hem: Neem het vlees en de ongezuurde broden en leg ze op die rots en giet het kooknat eroverheen. En zo deed hij.

RICHTEREN 6:20

Nu is het niet duidelijk of hij dit als offer wilde brengen, want er stond daar eigenlijk geen altaar, of dat hij gewoon van plan was God te eten te geven. Toen Abraham in Genesis 18 bezoek kreeg van Jahweh, kwamen Jahweh en twee engelen bij Abraham op bezoek in de gedaante van drie mannen, en Abraham gaf hun een maaltijd. Hij trad op als hun gastheer en gaf hun te eten. Misschien dacht Gideon dat hij dat zou gaan doen: wat eten naar buiten brengen voor zijn Gast, van Wie hij gelooft dat Hij God zou

kunnen zijn. Maar de Gast zegt: ‘Ik ga het niet opeten. Leg het daar maar op die rots. Giet de bouillon uit. Ik ga die niet opdrinken. En leg het vlees en het ongezuurde brood op deze rots.’

Toen stak de Engel van de HEERE het uiteinde van de staf uit, die in Zijn hand was, en raakte het vlees en de ongezuurde broden aan. Daarop steeg er vuur op uit de rots, dat het vlees en de ongezuurde broden verteerde. Toen was de Engel van de HEERE uit zijn ogen verdwenen.

RICHTEREN 6:21

Dus hoewel er daar geen altaar stond, veranderde God Zelf die gewone rots op wonderbaarlijke wijze in een offeraltaar. Dat werd voor Gideon een teken dat dit werkelijk God was.

8

Gideons angst om te sterven na het zien van God

Toen zag Gideon dat het een Engel van de HEERE was. En Gideon zei: Ach, Heere, HEERE! Daarom, omdat ik een Engel van de HEERE heb gezien, van aangezicht tot aangezicht, zal ik sterven!

RICHTEREN 6:22

Nu wordt er over het algemeen gedacht dat je zult sterven als je God ziet. Mozes had tegen God gezegd:

Toen zei Mozes: Toon mij toch Uw heerlijkheid!

EXODUS 33:18

En God zegt:

Hij zei verder: U zou Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven.

EXODUS 33:20

Men ging ervan uit dat mensen zouden sterven wanneer ze God zagen, als ze God toevallig te zien kregen. De meeste mensen zien God niet. Maar als je Hem wel zag, zou dat je einde betekenen. De ouders van Simson reageerden ook zo toen ze wisten dat het de Engel van de HEERE was. Ze dachten:

O jee, we gaan dood.

Tenminste, dat dacht de man, en zijn vrouw zei:

Maar zijn vrouw zei tegen hem: Als het de HEERE behaagd had ons te doden, had Hij het brandoffer en graanoffer van onze hand niet aangenomen en ons evenmin dit alles laten zien en ons nu ook niet iets als dit laten horen.

RICHTEREN 13:23

Enzovoort. Maar de eerste reactie is: 'O nee, ik heb God gezien. Ik ga sterven.' Toen Jakob de hele nacht worstelde met een man die volgens ons ook de Engel van de HEERE was, zei hij aan het einde van die worsteling:

En Jakob gaf die plaats de naam Pniël. Want, zei hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn leven is gered.

GENESIS 32:31

Dat was voor hem iets wonderbaarlijks: 'Ik heb God gezien, maar ik ben niet gestorven.'

Dat is interessant, want in de Bijbel is er eigenlijk nooit iemand gestorven doordat hij God zag. God verscheen wel aan mensen, en ze stierven niet. Maar ze hadden het gevoel dat ze, wanneer ze in Gods tegenwoordigheid waren, als het ware niet waardig waren om te leven. Petrus reageerde zo toen hij voor het eerst een wonder van Jezus zag, toen Jezus hem die grote visvangst gaf. De Bijbel zegt dat Petrus aan Jezus' voeten neerviel en zei:

Toen Simon Petrus dat zag, viel hij neer voor de knieën van Jezus en zei: Heere, ga weg van mij, want ik ben een zondig mens.

LUKAS 5:8

Hij had het gevoel dat hij het niet kon verdragen om in de tegenwoordigheid van iemand met zo'n majesteit te zijn. In Gods tegenwoordigheid zijn was iets waarbij mensen zich ongemakkelijk voelden. Ze voelden hun eigen onwaardigheid en waren bang dat God aan hen verschenen was om hen te doden.

Toen zei de HEERE tegen hem, hoewel blijkbaar niet via de Engel van de HEERE, Die verdwenen was, maar misschien door een stem in zijn hoofd:

Maar de HEERE zei tegen hem: Vrede zij met u! Wees niet bevreesd, u zult niet sterven.

RICHTEREN 6:23

Misschien sprak er een stem uit de hemel tegen hem.

Toen bouwde Gideon daar een altaar voor de HEERE en hij noemde het: De HEERE is vrede! Het is er nog tot op deze dag, in het Ofra van de Abiëzrieten.

RICHTEREN 6:24

Of natuurlijk: Jahweh Vrede.

Opnieuw hebben we zo'n uitdrukking, 'tot op deze dag'. Die kwamen we ook in Jozua tegen. Zulke dingen geven enig idee van wanneer het boek geschreven is. Het altaar stond er nog toen degene die het boek schreef, dat opschreef.

9

Gideon breekt het altaar van Baäl af

En het gebeurde in diezelfde nacht dat de HEERE tegen hem zei: Neem een jonge stier van de runderen die van uw vader zijn, en wel de tweede jonge stier, van zeven jaar. Breek vervolgens het altaar van de Baäl af dat van uw vader is, en hak de gewijde paal om die erbij staat.

RICHTEREN 6:25

Het houten beeld is de Asjerapaal. Men zegt dat de beelden van Baäl en Asjera vaak samen werden opgesteld, en het waren heel seksueel expliciete beelden. Sterker nog, voor zover ik gelezen heb, waren die beelden in sommige gevallen eenvoudigweg uit hout gesneden nabootsingen van geslachtsdelen. Ik weet niet zeker of dat voor allemaal gold, maar de aanbidding van Baäl en van Asjera bestond uit sterk seksueel gerichte rituelen. Daar bij het huis van zijn vader stonden een altaar voor Baäl en een Asjerapaal.

Blijkbaar was zijn vader een invloedrijk persoon in die stad. Misschien was hij wel de belangrijkste man van de stad. Dat is moeilijk te zeggen, want de mensen van de stad vatten het als een persoonlijke belediging op dat zijn altaar voor Baäl was verwoest. Het kan een altaar op zijn terrein zijn geweest dat door alle mensen in het dorp werd gebruikt. Maar het moest worden weggehaald. Er staat:

Breek het af ... en hak het houten beeld om dat ernaast staat.

Vers 26:

Bouw daarna voor de HEERE, uw God, een altaar op de top van deze vesting, op een geschikte plaats. Neem dan de tweede jonge stier en breng een brandoffer met het hout van de gewijde paal, die u om zult hakken.

RICHTEREN 6:26

Toen nam Gideon tien mannen van zijn knechten en deed zoals de HEERE tegen hem gezegd had. Maar het was uit vrees voor zijn familie en voor de mannen van de stad om dit overdag te doen, dat hij het 's nachts deed.

RICHTEREN 6:27

Dit zou een omstreden daad worden, want de aanbidding van Baäl had de aanbidding van Jahweh zo ongeveer vervangen. Daarom waren hun problemen over hen gekomen. Dat was de toestand van het volk. Ze aanbaden heidense goden in plaats van Jahweh.

10

Gideon als priester buiten de tabernakel

Let erop dat God Gideon toestemming gaf om daar een altaar te bouwen, een officieel altaar voor God om offers op te brengen. Dat zou tegenover het altaar staan dat zich op dat moment in de tabernakel in Silo bevond. Misschien is dit een aanwijzing dat het priesterschap volledig verdorven was geraakt en dat er niet op vertrouwd kon worden dat het aanvaardbare offers zou brengen. Of misschien moest het priesterschap er voorlopig mee ophouden, omdat het volk Jahweh verlaten had. Er kwamen geen tienden meer binnen om hen te onderhouden. Misschien moesten ze ergens werk gaan zoeken om in hun eigen onderhoud te voorzien, want wanneer mensen Baäl aanbidden in plaats van Jahweh, zijn er geen inkomsten voor de tabernakel.

Het is mogelijk dat de tabernakel door de afval van het volk helemaal niet meer in gebruik was. Andere plaatsen voor aanbidding waren daarom aanvaardbaar, omdat dit een bijzondere tijd was waarin Silo niet echt een plaats was waar je kon aanbidden. De priesters hadden Silo in deze tijd misschien voor een poos verlaten. Dus God zegt hem hier op deze rots een stier te offeren, en daarmee wordt het een plaats die God Zelf heeft goedgekeurd. Gideon wordt een soort door God aangestelde priester, hoewel hij uit de stam Manasse komt en niet uit Levi. Hij neemt die taak waar. Samuel deed dat in zijn tijd ook. Zijn voorganger Eli was een richter en een priester, een rechtmatige Levitische priester.

Maar zijn geslachtslijn werd afgesneden, en Samuel, die de volgende richter werd, trad ook als priester op. Toch kwam hij uit het bergland van Efraïm en niet uit Levi, naar het schijnt. God stond dus voor die gelegenheid afwijkingen van de rituele wet toe. Die zou normaal gesproken een Leviet vereisen en vereiste normaal gesproken dat je naar het altaar in Silo ging. Maar door de algemene afval was het voor hen blijkbaar onmogelijk om naar die plaatsen te gaan. Dus richtte hij hier een rots als altaar in, en werd hij de priester die het offer bracht.

En trouwens, na zijn overwinning op Midian maakte hij een efod voor zichzelf, alsof het hem naar het hoofd steeg dat hij priester zou worden. Een efod maakt deel uit van de priesterlijke kleding, de gewaden. Het lijkt er dus op dat God, nadat Hij Gideon had toegestaan hier in zijn eigen stad priesterlijk werk te doen, er later voor zorgde dat zijn stad Ofra het godsdienstige centrum werd nadat Midian verslagen was. En Gideon maakte zichzelf tot zoiets als de vaste priester, maakte voor zichzelf een efod. Het werd een valstrik voor zijn huisgezin toen hij dat deed. Het was niet juist dat hij dat deed. Of misschien was het niet verkeerd, maar leidde iets daaraan later tot afvalligheid. We zullen dat later bekijken wanneer we daaraan toe zijn.

11

Joas verdedigt Gideon tegen de stad

Vers 28:

Toen de mannen van de stad 's morgens vroeg opstonden, zie, het altaar van de Baäl was afgebroken en de gewijde paal die erbij stond, omgehakt. En de tweede jonge stier was op het nieuw gebouwde altaar geofferd. Toen zeiden zij tegen elkaar: Wie heeft dit gedaan? En toen zij het onderzocht hadden en navraag hadden gedaan, zei men: Gideon, de zoon van Joas, heeft dit gedaan. Toen zeiden de mannen van de stad tegen Joas: Breng uw zoon naar buiten. Hij moet sterven, omdat hij het altaar van de Baäl heeft afgebroken en de gewijde paal die erbij stond, omgehakt.

RICHTEREN 6:28-30

Tegen Gideons vader zeggen ze:

Breng je zoon naar buiten, want hij moet dood, omdat hij het altaar van Baäl heeft afgebroken en het houten beeld dat ernaast stond heeft omgehakt.

Zoals ik al zei, dit was het eigendom van zijn vader. Het waren het altaar en het beeld van zijn vader die vernietigd waren. Maar de mensen van het dorp leken dat op te vatten als een misdaad tegen het dorp zelf. Het kan dus zijn dat Joas, de vader van Gideon, een stamhoofd was of iets dergelijks. Wat op zijn terrein stond, was er dan gewoon voor openbaar gebruik wanneer ze Baäl aanbaden.

Het is ook mogelijk dat deze mensen ontstemd waren, niet omdat ze vonden dat hun altaar was vernietigd, maar omdat ze bang waren voor vergelding door Baäl: 'Baäl zou ons hiervoor kunnen straffen, voor de heiligschennis die tegen zijn altaar is gepleegd. Dus moeten we daar verzoening voor doen door Gideon te doden.'

Maar zijn vader koos juist zijn kant. Blijkbaar was Gideons ijver misschien een beetje op zijn vader overgeslagen. Zijn vader voelde zich misschien aangesproken op zijn eigen afval toen hij zag dat zijn zoon naar de Heere terugkeerde. En zijn vader neemt het voor hem op:

Joas daarentegen zei tegen allen die bij hem stonden: Wilt ú het voor de Baäl opnemen? Moet ú hem verlossen? Wie het voor hem opneemt, zal nog deze morgen worden gedood! Als hij een god is, laat hij het dan voor zichzelf opnemen, omdat men zijn altaar heeft afgebroken.

RICHTEREN 6:31

De gedachte is: wat een belediging voor Baäl om te denken dat je hem moet verdedigen. Is hij geen god? Als hij een god is, laat hij zichzelf dan verdedigen. Denk je dat je hem moet verdedigen? Je beledigt Baäl. En hij zegt:

Wie het voor hem opneemt, moet voor de ochtend gedood worden. Als hij een god is, laat hij dan voor zichzelf opkomen, want zijn altaar is afgebroken.

Daarom noemde hij zijn zoon op die dag Jerubbaäl, en zei: Laat de Baäl het tegen hem opnemen, want hij heeft zijn altaar afgebroken.

RICHTEREN 6:32

Dat wil zeggen, hij noemde Gideon:

Jerubbaäl, Dat betekent: 'Laat Baäl het pleit voeren.' Dat wil zeggen, laat Baäl voor zichzelf het pleit voeren. Dat werd de bijnaam van Gideon. En er staat:

Laat Baäl het tegen hem opnemen, want hij heeft zijn altaar afgebroken.

De gedachte is dat Gideon een bijnaam kreeg die gebaseerd was op zijn demonstratie dat Baäl zichzelf niet kon verdedigen. Baäl deed Gideon niets, en Gideon hield dat feit in herinnering door deze bijnaam de rest van zijn leven te dragen.

12

Gideons leger en de tekenen met de vacht

Nu hadden heel Midian, alsook Amalek en de mensen van het oosten zich samen verzameld. Zij trokken de Jordaan over en sloegen hun kamp op in het dal van Jizreël. Toen bekleedde de Geest van de HEERE Gideon. Hij blies op de bazuin, en Abiëzer werd achter hem bijeengeroepen.

RICHTEREN 6:33-34

Zoals Hij op Othniël en anderen was gekomen.

Dus deze geslachtsgroep binnen Manasse zou deze man volgen die tot hun geslachtsgroep behoorde, die opstond en heldhaftig optrad en op de bazuin blies om hen bijeen te roepen. Dus de Abiëzrieten sloten zich bij hem aan.

Ook stuurde hij boden door heel Manasse en ook dat werd achter hem bijeengeroepen. Eveneens stuurde hij boden naar Aser, Zebulon en Naftali, en zij trokken op, hun tegemoet.

RICHTEREN 6:35

Deze stammen hadden meegedaan aan de oorlog tegen Sisera, die door Debora en Barak werd geleid. Dus hij wist dat hij op hen kon rekenen. Hij riep hen op.

en ze kwamen hem tegemoet.

Nu waren de Efraïmieten een van de groepen die hij niet meteen opriep. Zij waren een broederstam van Manasse. En de Efraïmieten namen hem dat later kwalijk, omdat ze niet waren uitgenodigd. Maar hij riep in de eerste plaats zijn eigen stamgenoten op, en daarnaast ook andere stammen die zich bij eerdere gelegenheden van dit soort dapper hadden getoond. Dus kwamen ze allemaal naar hem toe.

En Gideon zei tegen God: Als U Israël door mijn hand zult verlossen, zoals U gesproken hebt, zie, ik ga een wollen vacht op de dorsvloer leggen. Als er alleen op de vacht dauw zal zijn en droogte op heel het land eromheen, dan zal ik weten dat U Israël door mijn hand zult verlossen, zoals U gesproken hebt. En zo gebeurde het. De volgende dag stond hij vroeg op, wrong de vacht uit en perste de dauw uit de vacht: een schaal vol water.

RICHTEREN 6:36-38

Maar blijkbaar was de grond droog.

Nu zou je kunnen zeggen: 'Hij heeft het teken gekregen; hij moet verdergaan.' Maar hij denkt blijkbaar: 'Dat hoeft geen wonder te zijn.' Want als er dauw op de hele grond had gelegen, zou die dauw op de grond eerder kunnen opdrogen dan op de wollen vacht. De vacht zou meer doordrenkt zijn. Dus hij zou naar buiten kunnen zijn gekomen nadat de grond was opgedroogd, terwijl er nog vocht in de vacht zat. Daarom besloot hij de proef om te keren.

En Gideon zei tegen God: Laat Uw toorn niet tegen mij ontbranden, als ik alleen deze keer nog spreek. Laat mij toch nog eenmaal een proef met de vacht nemen: laat er alleen op de vacht droogte zijn en op heel het land eromheen dauw. En God deed zo in diezelfde nacht, want de droogte was alleen op de vacht en op heel het land eromheen was dauw.

RICHTEREN 6:39-40

13

Een teken vragen en Gideons geloof

Deze handeling van Gideon wordt door christenen gewoonlijk ‘een vacht uitleggen’ genoemd. En het wordt een model voor een soort gedrag dat christenen soms vertonen wanneer ze God om een teken vragen. Een vacht uitleggen betekent soms dat je probeert te ontdekken wat Gods wil is. Je vraagt dan of er iets specifiek mag gebeuren om te bevestigen dat wat je denkt van de Heere komt. Zo praten mensen tegenwoordig. Ze hebben het over een vacht uitleggen. Ik heb het de laatste tijd niet van christenen gehoord, maar toen ik jonger was, hoorde ik het vaak: ‘Je moet bij de Heere een vacht uitleggen om te zien of Hij je op deze manier leidt.’

Sommige mensen denken dat je dat niet mag doen, en sommige mensen denken dat Gideon daarmee blijk gaf van ongelof. God had al tot hem gesproken en hem al een teken gegeven, enzovoort. Maar die tekenen die God hem had gegeven, waren van vóór het moment dat het volk zich verzamelde. Er verzamelden zich 22.000 mensen bij hem. De Midianieten waren ongeveer zeven of acht keer zo talrijk, geloof ik. Deze Israëlieten waren nog steeds ver in de minderheid.

Het kan dus zijn dat die vachten niet alleen voor Gideon bedoeld waren, maar dat hij zijn soldaten wilde laten zien dat God hierachter stond. Hij had tenslotte met God gecommuniceerd, maar deze mensen hadden dat niet gehoord of gezien of meegemaakt. Wanneer hij beweert: ‘God heeft mij geroepen om jullie tegen de Midianieten aan te voeren’, vraagt hij hun op God te vertrouwen. Maar hoe weten ze dat God hierachter staat?

Dus nadat de troepen zich hadden verzameld, deed hij deze twee dingen. Hoewel er alleen sprake van is dat hij voor zichzelf een teken wilde, moest dit teken naar alle waarschijnlijkheid dienen om de mensen die met hem mee waren gekomen te bemoedigen. Het moest hen ervan overtuigen dat dit werkelijk een goddelijke roeping was, dat God hier werkelijk achter stond. Ik weet niet of daar iets verkeerd aan is. God ging er zonder bezwaar in mee. Gideon wordt niet beschreven als iemand die geen geloof heeft. Hij wordt in Hebrreeën 11 juist genoemd als een van degenen die geloof hadden. Het geloof van Gideon wordt blijkbaar als zo legendarisch beschouwd dat de

schrijver van Hebreeën hem opneemt in de opsomming van mensen die in het Oude Testament door het geloof grote dingen deden. Dus ik denk niet dat we dit moeten zien als een gebrek aan geloof van zijn kant. Bevestiging zoeken ter wille van andere mensen die geen geloof hebben, kan geoorloofd zijn. En dat is misschien wat hij hier deed.

14

God stuurt de bange soldaten naar huis

Dan, in hoofdstuk 7:

Toen stond Jerubbaäl (dat is Gideon) vroeg op, met al het volk dat bij hem was. Zij sloegen hun kamp op bij de bron Harod, terwijl het kamp van Midian ten noorden van hem lag, achter de heuvel More, in het dal.

RICHTEREN 7:1

En de HEERE zei tegen Gideon: Het volk dat bij u is, is voor Mij te talrijk om Midian in hun hand te geven. Anders zou Israël zich tegen Mij kunnen beroemen en zeggen: Mijn eigen hand heeft mij verlost! Welnu, roep toch ten aanhoren van het volk: Laat wie bevreesd is en beeft, terugkeren en zich naar het gebergte van Gilead haasten! Toen keerden er uit het volk tweeëntwintigduizend man terug, zodat er tienduizend overbleven.

RICHTEREN 7:2-3

Dus hij had er eigenlijk 32.000. Ik zei dat hij er 22.000 had. Hij raakte er 22.000 kwijt en had er nog 10.000 over. Toch waren de Midianieten minstens vijf keer zo talrijk als zij, afgaande op het aantal gesneuvelde Midianieten dat later wordt genoemd. Ze waren

dus al een klein leger, en dat werd met twee derde teruggebracht, van 32.000 naar 10.000, omdat God niet wilde dat ze een groot leger hadden.

Nu zei Jonathan op een later moment tegen zijn wapendrager:

Laten we met ons tweeën die wachtpost van de Filistijnen aanvallen, want het is voor God niet moeilijk om door velen of door weinigen te verlossen.

1 SAMUEL 14:6

Het is mogelijk dat Jonathan op dat idee kwam doordat hij zich dit verhaal herinnerde. Het maakte niet echt uit hoeveel mensen er waren. Als God met je is, zul je winnen. En dat was iets wat God hier wilde laten zien. Het heeft misschien als een blijvende les voor Israël gediend, een les die Jonathan ter harte nam.

15

De selectie van driehonderd bij het water

Vers 4:

Daarop zei de HEERE tegen Gideon: Het volk is nog te talrijk. Laat hen afdalen naar het water; daar zal Ik hen voor u uitzuiveren. Zo zal het gebeuren: van wie Ik tegen u zal zeggen: Deze mag met u optrekken — die mag met u optrekken. Maar al degenen van wie Ik zal zeggen: Deze mag niet met u optrekken — die mag niet mee optrekken. En hij liet het volk afdalen naar het water. Toen zei de HEERE tegen Gideon: Iedereen die het water met zijn tong oplikt zoals een hond likt, die moet u apart zetten, en iedereen die zich op zijn knieën bukt om te drinken eveneens.

RICHTEREN 7:4-5

Gideon moest op de mensen letten terwijl ze naar het water gingen en iets mochten drinken. Er waren twee manieren waarop de mensen dat deden. Sommigen gingen op hun knieën zitten om te drinken, blijkbaar om hun gezicht in het water te steken. Anderen likten het water op zoals een hond. Dat betekent blijkbaar dat ze het water in de holte van hun hand omhoogbrachten en het oplikten. Dat zou betekenen dat ze zich niet in een kwetsbare positie brachten, zoals degenen die op hun knieën zaten. Ze waren als mensen die nog steeds waakzaam waren en alles in de gaten hielden. Ze wilden hun gezicht niet in het water steken, waardoor een vijand hen misschien zou kunnen verrassen. Dit waren mannen die meer de instelling van een krijger hadden, degenen die likten zoals een hond. Want ze brachten het water naar hun gezicht en likten het hun mond in, zoals een hond water oplikt. Zo wordt dit in elk geval doorgaans opgevat.

De rabbijnen denken dat degenen die op hun knieën gingen om het water op te likken, mensen waren die gewend waren voor Baäl op hun knieën te gaan, en dat ze daarom werden uitgesloten. Maar dat is het soort dingen dat de rabbijnen bij deze verhalen bedenken. Het is niet noodzakelijkerwijs vanzelfsprekend dat mensen die gewend waren voor Baäl te buigen, ook zouden neerknielen om water te drinken. Ik weet niet of dat echt een juiste verklaring is. Ik denk dat het meer te maken heeft met een houding van paraatheid.

De eerste groep die werd weggestuurd, bestond uit degenen die het bangst waren. Dat betekent dat de 10.000 die overbleven, bleven omdat ze wat meer klaar waren voor de strijd, wat meer de instelling van een krijger hadden. Maar hun aantal moest nog verder worden uitgedund, waarschijnlijk op grond van diezelfde eigenschap: klaar zijn voor de strijd. Als je op je knieën gaat zitten, kan je vijand je verrassen. Je kunt niet gemakkelijk weer opstaan. Dat is niet de houding van een krijger. Dus koos hij de weinigen die water oplikten zoals een hond. Het bleken er maar 300 te zijn. De meesten van de 10.000 deden het niet op de juiste manier die God wenste.

Hij bracht de mensen naar het water. Hij vertelde hem hoe hij onderscheid tussen hen moest maken. Hij verdeelde hen in twee groepen. Vers 6 zegt:

Het aantal van hen die met hun hand het water naar de mond brachten om het op te likken, was driehonderd man. Maar heel de rest van het volk had zich op hun knieën gebukt om water te drinken. Toen zei de HEERE tegen Gideon: Door de driehonderd man die gelikt hebben, zal Ik u verlossen en Midian in uw hand geven. Laat daarom al het overige volk weggaan, ieder naar zijn woon plaats.

RICHTEREN 7:6-7

16

Gideon vertrouwt God met een klein leger

Dat moet ontmoedigend zijn geweest voor Gideon. Hij begint met 32.000. Dat ziet er behoorlijk indrukwekkend uit, totdat je bedenkt hoeveel Midianieten je moet overwinnen, en dan is het niet genoeg. Vervolgens zegt God: 'Stuur twee derde van die mannen naar huis.' Dan heb je er 10.000. Dat lijkt nog steeds een heleboel mensen als je ernaar kijkt. Maar als je gaat rekenen, denk je: 'Poeh, dit wordt moeilijk met maar 10.000.' Dan zegt God: 'Stuur van die 10.000 er meer dan 9.000 weg en houd er maar 300 over. En met hen ga je tegen de Midianieten vechten.'

Gideon stuurt hen weg. Dat is een man van geloof. Als je bedenkt wat er van hem gevraagd wordt, is het voor ons gemakkelijk om het verhaal van een afstand te lezen, terwijl we op een comfortabele en veilige plek zitten, en te zeggen: 'Natuurlijk gaat God hem verlossen. Als Hij dat niet deed, zou het verhaal niet in de Bijbel staan. We weten hoe het gaat aflopen. We weten dat hij gaat winnen.' Maar als je het werkelijk

meemaakt, als God je werkelijk een crisissituatie in leidt — ‘Vertrouw Mij hierin’ — terwijl het gevaarlijk is, dan is er geloof voor nodig dat het goed gaat aflopen. En Gideon had geloof.

Zij namen de proviand van het volk en hun bazuinen met zich mee, maar al de overige mannen van Israël liet hij gaan, ieder naar zijn tenten. De driehonderd man hield hij echter bij zich. En het kamp van Midian lag beneden hem, in het dal.

RICHTEREN 7:8

Ze staan boven op een berg en kijken neer op het kamp van Midian. Hij stuurde iedereen weg. Waar staat dat de mensen vertrokken, gaat een van deze werkwoorden over slingeren. Het Hebreeuwse woord betekent dat ze langs een slingerende weg de berg af gingen. Waarschijnlijk namen ze een omweg, zodat de Midianieten die grote menigte Israëlieten niet zouden zien vertrekken en niet op hun hoede zouden zijn.

17

Een droom in het vijandelijke kamp geeft moed

En het gebeurde in diezelfde nacht dat de HEERE tegen hem zei: Sta op, daal af naar het kamp, want Ik heb het in uw hand gegeven.

RICHTEREN 7:9

God komt je zo tegemoet. Hij vraagt een man iets te doen wat angstaanjagend is: met 300 mannen optrekken tegen honderdduizenden soldaten die tegenover hem staan. En Hij beseft: 'Nu Ik je in zo'n hachelijke situatie heb gebracht, ga Ik je hier echt wat bemoediging geven om je geloof op te bouwen. Ga 's nachts naar beneden, sluip naar het kamp, en Ik zal je daar iets laten zien.' Maar Hij zegt:

Bent u echter nog te bevreesd om af te dalen, daalt u dan met Pura, uw knecht, af naar het kamp,

RICHTEREN 7:10

Want als je niet alleen wilt gaan, neem dan je knecht mee. Ik weet niet goed waarom dat veel zou helpen.

en dan zult u horen, waar zij over spreken. En daarna zult u moed vatten en naar het kamp afdalen. Vervolgens daalde hij met zijn knecht Pura af tot aan de rand van de strijdmacht die zich in het kamp bevond.

RICHTEREN 7:11

Dat is een uitdrukking die betekent dat je bemoedigd zult worden.

En Midian en Amalek en al de mensen van het oosten lagen in het dal, zo talrijk als sprinkhanen. En hun kamelen waren ontelbaar, zo talrijk als de zand korrels die zich aan de oever van de zee bevinden. Toen Gideon daar aankwam, zie, toen was er een man die zijn metgezel een droom aan het vertellen was. Hij zei: Zie, ik heb een droom gehad, en zie, een geroosterd gerstebrood rolde het kamp van Midian binnen. Het kwam tot bij de tent, sloeg ertegenaan, zodat die omviel, en keerde hem ondersteboven. En daar lag de tent.

RICHTEREN 7:12-13

Dat is echt een vreemde droom. Een brood komt naar beneden tuimelen en slaat je tent omver. De man die de droom had, vond hem ook vreemd. Vreemd genoeg om te zeggen: ‘Dit is een rare droom. Laat me hem aan je vertellen.’

En zijn metgezel antwoordde en zei: Dat is niets anders dan het zwaard van Gideon, de zoon van de Israëlitische man Joas. God heeft Midian en heel dit kamp in zijn hand gegeven.

RICHTEREN 7:14

Dat was nogal een sprong. Wat zou het kunnen betekenen? Het is toch duidelijk? Het is duidelijk dat Gideon de Midianieten gaat vernietigen. Ik weet niet of dat nu zo vanzelfsprekend zou zijn. Maar het wijst erop dat die andere Midianitische soldaat óf onbewust profeteerde, wat zou kunnen, want de hogepriester Kajafas profeteerde onbewust in Johannes hoofdstuk 11. Hij profeteerde dat:

Jezus moest sterven voor heel het volk.

JOHANNES 11:51

De schrijver Johannes vertelt ons dat hij dit zei zonder het te beseffen. Hij profeteerde zonder het te beseffen. Een man kan dus profeteren zonder dat hij het weet.

Het is echter ook mogelijk dat de Midianieten wisten van Gideons opstand tegen Midian en zich daarop voorbereidden. Of misschien namen ze die niet erg serieus, omdat hij zo weinig mensen had om tegen hen op te trekken. Misschien waren ze niet erg bang. Maar ze kenden zijn naam.

Ofwel dat was een soort profetie die de man uitsprak zonder zelf te begrijpen wat hij zei, waarbij God gewoon door hem sprak, ofwel de Midianieten wisten van Gideon en maakten zich daar zorgen over. Sommigen van hen maakten zich er zorgen over. Misschien maakten de leiders zich er over het algemeen niet genoeg zorgen over om er iets aan te doen, maar deze soldaten waren er niet gerust op. Het is mogelijk dat iemand gewoon de conclusie trekt: ‘Deze droom is een slecht voorteken, en misschien betekent het dat Gideon meer succes zal hebben dan we dachten.’

Hoe dan ook, door die droom en die uitleg te horen, wist Gideon dat deze mensen zenuwachtig waren. Hoewel ze Israël in aantal ver overtroffen, waren ze bang. En God joeg hun zelfs angst aan met vreemde dromen en uitleggingen. Hij werd dus erg bemoedigd. Er staat in vers 15:

18

Het aanvalsplan met fakkels en bazuinen

En het gebeurde, toen Gideon het verhaal van de droom en zijn uitleg had gehoord, dat hij zich in aanbidding neerboog. Hij keerde terug naar het kamp van Israël en zei: Sta op, want de HEERE heeft het kamp van Midian in uw hand gegeven. Toen verdeelde hij de driehonderd man in drie groepen en gaf iedereen een bazuin en lege kruiken in de hand, met fakkels binnen in de kruiken. En hij zei tegen hen: Kijk naar mij en doe net zo. En zie, als ik aan de rand van het kamp ben gekomen, dan moet het zó zijn dat u doet zoals ik doe. Als ik op de bazuin blaas, ik en allen die bij mij zijn, dan moet u ook op de bazuin blazen, rondom heel het kamp, en zeggen: Voor de HEERE en voor Gideon!

RICHTEREN 7:15-18

Omdat de Midianieten de naam Gideon kenden, ging hij daar gebruik van maken. Ze waren immers al enigszins bang. Wie weet hoeveel mannen diezelfde nacht die droom hadden gekregen? Ze waren enigszins bang voor wat Gideon zou kunnen doen. Ze gingen die angst benutten en zeggen:

Daar komt het zwaard van Gideon en van Jahweh.

Ze hadden nu fakkels die met kruiken waren afgedekt, zodat het licht niet te zien zou zijn. Ze hadden geen zaklampen die je gewoon aan en uit kon doen. Ze moesten het licht tot het juiste moment verbergen. Ze stelden aan drie kanten van de Midianieten

100 soldaten op, in totaal 300 soldaten, en het was buiten waarschijnlijk pikdonker.

Dus wanneer die 100 lichten aan elke kant verschenen, zouden de Midianieten 's nachts wakker worden en al die lichten om zich heen zien en al die trompetten om zich heen horen schallen. 300 trompetten zouden toch behoorlijk luid klinken. Ze zouden niet weten of er duizenden of honderdduizenden waren. Ze zouden alleen zien dat ze omsingeld waren. Die lichten doorboren plotseling de duisternis, en ze horen die strijdkreet, en dat brengt hen in paniek.

Allereerst zijn ze onvoorbereid, omdat het midden in de nacht is. Ze hebben hun wapenrusting niet aan. Ze hebben hun wapens niet bij de hand. Hun gezinnen zijn bij hen. Dit zal hen overvallen en doodsbang maken. We zullen zien dat Gideon zijn overwinning grotendeels behaalt, in elk geval in de eerste fase, doordat de Midianieten elkaar in hun verwarring doden.

19

Midian raakt in paniek en wordt achtervolgd

Er staat dus in vers 19:

Zo kwam Gideon met de honderd mannen die bij hem waren, bij de rand van het kamp. Het was aan het begin van de middelste nachtwake, net nadat zij de wacht weer hadden opgesteld. Toen bliezen zij op de bazuinen en sloegen de kruiken die in hun hand waren, in stukken. Zo bliezen de drie groepen op de bazuinen en braken de kruiken. Met hun linkerhand hielden zij de fakkels vast en met hun rechterhand de bazuinen om daarop te blazen. En zij riepen: Het zwaard van de HEERE en van Gideon!

RICHTEREN 7:19-20

Nu houden ze fakkels en bazuinen vast, maar geen zwaarden. Het lijkt erop dat je met een bazuin niet zo veel kunt vechten, en met een fakkel ook niet zo veel. Maar op een gegeven moment zouden ze de bazuinen laten vallen en hun zwaarden pakken.

En zij stonden rondom het kamp, ieder op zijn plaats. Toen ging heel het kamp op de loop. Ze schreeuwden het uit en vluchtten weg. Toen de driehonderd op de bazuinen bliezen, richtte de HEERE het zwaard van de een tegen de ander, en dat in heel het kamp. En het leger vluchtte naar Beth-Sitta in de richting van Zerera, tot aan de oever van Abel-Mehola, boven Tabbath.

RICHTEREN 7:21-22

Dat zijn dus de zwaarden van de Midianieten, gericht tegen hun metgezellen door het hele kamp heen.

Toen werden de mannen van Israël bijeengeroepen: uit Naftali, uit Aser en uit heel Manasse. En zij joegen Midian achterna.

RICHTEREN 7:23

Degenen die weggestuurd waren, kregen nu dus moed. Ze waren niet bang meer en sloten zich bij hen aan. Ze hadden die driehonderd alleen nodig voor de eerste aanval. Dat was natuurlijk om te laten zien dat God op wonderbaarlijke wijze met een kleine groep kan werken. Maar uiteindelijk sloten veel meer Israëlieten zich bij hen aan en begonnen ze de Midianieten te achtervolgen.

Ook stuurde Gideon boden door heel het bergland van Efraïm om te zeggen: Daal af, Midian tegemoet, en ontnem hun de doorwaadbare plaatsen tot aan Beth-Bara en de Jordaan. Zo werden alle mannen van Efraïm bijeengeroepen en zij ontnamen hun de doorwaadbare plaatsen tot aan Beth-Bara en de Jordaan.

RICHTEREN 7:24

Met andere woorden, de plaatsen waar ze de Jordaan zouden oversteken om aan de overkant in veiligheid te komen. Hij wilde dat de Efraïmieten, die dicht bij de rivier waren, dat zouden verhinderen. Ze moesten de Midianieten niet uit het land laten ontsnappen, maar ervoor zorgen dat ze gedood werden.

Vervolgens namen zij twee vorsten van Midian gevangen: Oreb en Zeëb. Zij doodden Oreb op de rots Oreb, en Zeëb doodden zij in de Perskuip van Zeëb. En zij achtervolgden Midian en brachten de hoofden van Oreb en Zeëb over de Jordaan bij Gideon.

RICHTEREN 7:25

Dat is niet zomaar toevallig. Die rots werd namelijk de rots van Oreb genoemd doordat hij daar gedood was. En de wijnpers van Zeëb kreeg die naam achteraf, omdat hij daar gedood was. Het is niet zo dat die plaatsen al zo heetten.

We stoppen hier. De strijd is nog niet voorbij. Er is nog één hoofdstuk over Gideon, en dan gaat hoofdstuk 9 over zijn zoon. Als het kan, behandelen we de volgende keer die beide hoofdstukken, maar zo niet, dan behandelen we alleen hoofdstuk 8.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Richteren 6:1
- Richteren 6:2
- Richteren 6:3-6
- Richteren 6:7-8
- Richteren 6:9-10
- Richteren 6:11
- Richteren 2:1
- Richteren 6:12
- 1 Samuel 16:17

- 1 Samuel 16:18
- Richteren 6:13
- Richteren 6:14
- Richteren 6:15
- Richteren 6:16
- Handelingen 7:25
- Exodus 3:11
- Genesis 46:34
- Richteren 6:17
- Richteren 6:18
- Richteren 6:19
- Richteren 6:20
- Richteren 6:21
- Richteren 6:22
- Exodus 33:18
- Exodus 33:20
- Richteren 13:23
- Genesis 32:31
- Lukas 5:8
- Richteren 6:23
- Richteren 6:24
- Richteren 6:25
- Richteren 6:26
- Richteren 6:27
- Richteren 6:28-30
- Richteren 6:31
- Richteren 6:32
- Richteren 6:33-34
- Richteren 6:35
- Richteren 6:36-38
- Richteren 6:39-40
- Richteren 7:1
- Richteren 7:2-3
- 1 Samuel 14:6

- Richteren 7:4-5
- Richteren 7:6-7
- Richteren 7:8
- Richteren 7:9
- Richteren 7:10
- Richteren 7:11
- Richteren 7:12-13
- Richteren 7:14
- Johannes 11:51
- Richteren 7:15-18
- Richteren 7:19-20
- Richteren 7:21-22
- Richteren 7:23
- Richteren 7:24
- Richteren 7:25

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.